
Laudatio děkana 3. lékařské fakulty UK u příležitosti udělení čestného doktorátu lékařských věd prof. Norrbymu

---

Laudatio děkana 3. lékařské fakulty UK u příležitosti udělení čestného doktorátu lékařských věd prof. Norrbymu

Vaše magnificence, pane rektore, magnificence rektori českých a moravských univerzit, páni prorektori, spectabilis páni děkani a paní děkanky, honorabilis promotore, Excelence pane velvyslanče, vzácní hosté dnešní promoce, dámy a pánové,

dovolte mi, abych Vám představil pana profesora Erlinga Norrbyho, kterému bude dnes, na návrh Vědecké rady 3. lékařské fakulty naší univerzity, po schválení tohoto návrhu Vědeckou radou Univerzity Karlovy, udělen JM rektorem univerzity čestný doktorát lékařských věd.

Erling Norrby se narodil v roce 1937 ve Stockholmu. V roce 1963 absolvoval studia medicíny na Karolinska Institutet ve Stockholmu, nejprestižnější švédské lékařské škole. V roce 1964 obhájil titul PhD, v roce 1972 byl jmenován profesorem virologie na Karolinska Institutet, v letech 1972 – 1990 byl přednostou v Departement of Virus Research této instituce. Po roce 1990 působil šest let jako děkan fakulty medicíny na Karolinska Institutet, mezi roky 1997 – 2003 byl permanentním sekretářem Královské švédské akademie věd. Od roku 2003 je vědeckým pracovníkem v Centru Historie vědy. Z jeho dalších funkcí je důležité, že po dobu 13 let, mezi roky 1976 a 1989 působil jako švédský státní kontrolor virových vakcín, v letech 1975 – 1993 byl členem Nobelovského výboru při Karolinska Institutet, v roce 1990 předsedou Nobelovského shromáždění, 1997 -2003 členem Board of Nobel Foundation. Působil dále jako poradce WHO, místopředseda a předseda virologické sekce při International Union of Microbiological Societies (IAMS). Byl členem celé řady výborů prestižních mezinárodních virologických organizací, editorem Archives of Virology a Medical Microbiology and Immunology, členem redakčních rad dalších šesti mezinárodních virologických časopisů.

Profesor Erling Norrby je bez pochyby jedním z těch, kteří v druhé polovině dvacátého století nejvíce ovlivnili rozvoj světové virologie. První virus, který byl v centru jeho zájmu ještě v době, kdy studoval medicínu, byl virus poliomyelitidy. Jeho největším přínosem v této oblasti bylo rozpoznání struktury adenovirů a biologických aktivit jeho komponent. Jak jsem byl informován, tak jeho nejskvělejší studie se týkají viru spalniček. Přitom Norrbyho zkoumání zahrnuje ultrastrukturu virionu i jeho patogenní vlastnosti, zvláště pak jeho neurotropismus. Je jen logické, že přesah práce virologické směřoval u profesora Norrbyho k imunologii. Jako první se začal zabývat možnostmi imunizace pomocí peptidů. Vedle virů spalniček a adenovirů se zabýval ještě řadou dalších, především pak RS viry a lidským retrovirem HIV-1. V roce 1986 organizoval první konferenci o AIDS.

Celý profesní, osobní i společenský život profesora Norrbyho je spjat se švédským Stockholmem a s její slavnou lékařskou fakultou, Karolinska Institutet. Jméno Karolinska znamená česky Karlova či Karolinská a byť se jedná o odkaz zcela jiného krále Karla, tedy konkrétně švédského krále Karla XIII, spojuje toto jméno naše dvě univerzity. Karolinska Institutet je oproti Univerzitě Karlově mnohem mladší, vznikla v roce 1811, své jméno Karolinska nese od roku 1817. Jedná se o lékařskou univerzitu, představující špičkové medicínské výzkumné, výukové a klinické zařízení. Má klinické zázemí ve dvou stockholmských lékařských areálech, na severu města v Solně, na jihu pak v Huddinge, vyučuje ještě ve dvou dalších velkých stockholmských nemocnicích. Pro nás, kteří jsme z mnohem starší univerzity Karlovy, však představuje nejen zrcadlo, ale i výzvu. Karolinska Institutet je dle hodnocení lékařských fakult nejlepší kontinentální lékařskou fakultou, v Evropě druhou za Univerzitou v Cambridge, celosvětově pak jedenáctou. S Karolinska Institutet jsou spojeny Nobelovy ceny a také řada slavných jmen, z posledních padesáti let například Karl Oskar Medin, který se zasloužil o výzkum poliomyelitis, Lars Leksell, zakladatel radiochirurgie a inventar Leksellova gama nože a Ulf von Euler, významný fyziolog. Pro nás pak otázka, proč v Praze se třemi či čtyřmi velkými lékařskými areály jsme na tom v hodnocení lékařských fakult hůře, pak představuje nejen otázku finanční, ale také organizační: jak to udělat, abychom se my, kteří máme klinickou praxi srovnatelnou s praxí ve Skandinávii či Německu, se přiblížili svými vědeckými výsledky jejich Karolinska Institutet. Již víme, že to nepůjde v příštím roce, věříme ale, že bychom mohli do dvaceti či třiceti let se do první stovky mezi lékařskými fakultami dostat. I z tohoto důvodu je další setkání s profesorem Norrbym pro nás významné: věříme, že i od něj můžeme dostat důležité impulsy k takovému uspořádání pražského lékařského výzkumu, které by pozitivnímu posunu v kvalitě i kvantitě našich vědeckých výsledků napomohlo. Švédsko je totiž země srovnatelná svým počtem obyvatel, svou kulturou, svou vzdělanostní tradicí i svým sociálním citěním. Proč jsme srovnatelní v ledním hokeji, ale ve výzkumu hraje v jiné lize? Proto inspirace ze země podobné je pro nás velmi důležitá.

Erling Norrby sloužil své vlasti v řadě funkcí, z nichž formálně nejvýznamnější vidím ty, které jsou spojeny s Nobelovou cenou. Z naší univerzity vyšla práce, která vedla k ocenění Nobelovou cenou profesora Jaroslava Heyrovského. Na 2.

Interní klinice naší fakulty ve vinohradské nemocnici, jejímž mám být v současné době přednostou, byl léčen Jaroslav Seifert, nositel Nobelovy ceny za literaturu v těžkém roce 1984. K dalším třem nositelům Nobelovy ceny se naše země a naše město Praha hlásí teprve v posledních dvaceti letech. Byli sice Pražané, ale mluvili německy: Bertha von Sutner, rozená Kinski, nositelka Nobelovy ceny míru v roce 1905 a Carl Ferdinand a Gerty Thereza Coriovi, absolventi Lékařské fakulty Německé univerzity v Praze a nositelé Nobelovy ceny za medicínu a fyziologii v roce 1947. Právě pozadím udělování Nobelových cen se zabývá náš čestný doktor v posledních letech. Jako plod studia materiálů je Ioni profesorem Norbym vydabná kniha Nobel Prices and Life Sciences.

Veškeré angažmá Erlinga Norrbyho získalo tolik ocenění a vyznamenání, že je složité je v krátké době vyjmenovat. Patří mezi nejvýznamnější osobnosti celého Švédska. O tom svědčí i jeho funkce Lord Chamberlain in Waiting at the Royal Swedish Court.

Pro naši fakultu byla velká čest pana profesora Norrbyho na udělení čestné doktorátu panu rektorovi navrhnout. Máme k němu i osobní vztah. Profesor Norrby se brzy po zahájení výuky v našem reformovaném curicullu medicíny zúčastnil v roce 1998 konference o výuce, kterou naše fakulta pořádala. Tehdy jsme ho odměnili naší fakultní medailí. Nyní máme tu čest být spoluvůrci aktu, při kterém bude rektorem univerzity udělen profesoru Norrbymu doktorát honoris causa v oblasti lékařství. Věřím, že tento akt nejen po právu odmění profesora Erlinga Norbyho, ale že je také výrazem dobrých vztahů mezi našimi dvěma malými evropskými zeměmi, mezi jejich hlavními městy a také mezi univerzitami, které by mohlo pojít nejen jméno, které nesou. Pana profesora Erlinga Norrbyho budeme mít za chvíli již jako našeho čestného doktora. Ta chvíle pro nás znamená nejen velkou slávu, ale také radost a štěstí. Radost a štěstí z jeho blízkosti, která pro nás znamená tak mnoho.